

Rotterdam, 17 maart 2023

Betreft: Preconsultatie Wet versterking waarborgfunctie Awb

Geachte leden van de commissie Binnenlandse Zaken,

De Mediatorsfederatie Nederland (MfN) heeft met veel belangstelling kennis genomen van het wetsontwerp over de verbetering van de waarborgfunctie van de Algemene wet bestuursrecht, zoals die in pre-consultatie is verschenen.

In het Kamerdebat op 19 januari 2023 over de Staat van de Rechtsstaat, is aan de orde geweest hoe uitvoeringsorganisaties anders kunnen handelen, meer oog kunnen hebben voor datgene wat mensen aangaat en ook beter uitzonderingen kunnen maken. Het genoemde wetsontwerp geeft hier een uitwerking aan, die ons hoopvol stemt als het gaat om inzet van professionele conflicthantering door bestuursorganen.

In de memorie van toelichting bij het wetsontwerp lezen we dat elementen van de aanpak van Passend (later: Passend) Contact met de Overheid (PCMO) in de Awb worden vastgelegd. In dit programma is een palet ontwikkeld van methoden waarmee het bestuursorgaan met de initiatiefnemer afspraken kan maken over de verdere behandeling. Dat palet bestaat uit bellen, keukentafelgesprek, informeel overleg, informeel overleg met onafhankelijke gespreksleider, mediation of formele bezwaarprocedure.

De achterliggende gedachte van het conceptwetsvoorstel om waar mogelijk tot een voor alle betrokkenen, inclusief de overheid zelf als vertegenwoordigster van het algemeen belang, acceptabel resultaat te komen, op een zo goed mogelijke manier, verdient ondersteuning. Dat kan met mediation feitelijk in alle stadia: zowel voorafgaand aan, als binnen een bezwaar- of beroepstraject.

Zien wij het goed dan kan in het kader van het wetsontwerp grofweg onderscheid gemaakt worden tussen:

1. de fase van het primaire besluit, waarin het bestuursorgaan een opdracht heeft in het contact met de belanghebbende: Artikel 2:4a - *Het bestuursorgaan stelt zich bij het uitoefenen van zijn taak dienstbaar op.* Artikel 3:45a - *Indien een besluit is gericht tot een of meer belanghebbenden, wordt bij de bekendmaking en bij de mededeling van het besluit melding gemaakt van de wijze waarop een belanghebbende over de inhoud van het besluit in contact kan treden met het bestuursorgaan.*
2. De fase waarin sprake is van bezwaar: Artikel 7:1b - *Een bestuursorgaan onderzoekt in overleg met de indiener van het bezwaar de mogelijkheden voor informele afdoening.*

De MfN denkt dat de elementen uit bovengenoemd palet *bellen, keukentafelgesprek, informeel overleg, informeel overleg met onafhankelijke gespreksleider*, het meest passend is bij de fase van het primaire besluit: fase 1. Ook mediation kan in deze fase goed worden toegepast.

In het onderdeel S van het wetsontwerp (p. 37 en 38) wordt ingegaan op de fase van bezwaar: fase 2. Het nieuwe artikel 7:1b vraagt van het bestuursorgaan om in overleg met de indiener van het bezwaar de mogelijkheden voor informele afdoening te onderzoeken. Het resultaat van dit onderzoek dient goed te worden gedocumenteerd.

Op deze voor conflicthantering cruciale bepaling willen wij graag een aanvulling bepleiten, graag lichten wij dat hieronder toe. In bezwaar zullen zowel inhoudelijke aspecten als aspecten die betrekking hebben op de bejegening een rol spelen. Mediation is bij uitstek geschikt om inzicht in achterliggende belangen te verkrijgen en in de rol die emotie speelt, en tegelijkertijd de inhoudelijke bezwaren te bespreken. Aan de kant van het overheidsorgaan kan onderzocht worden welke (beleids)ruimte het heeft om af te wijken van het besluit waartegen bezwaar gemaakt is. Aldus kan mogelijk een tijdrovende (en kostbare) procesgang tot een minimum worden teruggebracht. In deze fase zal echter, mogelijk meer nog dan in fase 1, gewerkt moeten worden binnen het kader van wet- en regelgeving en algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Mediation dient daarom eveneens aan kwalitatief hoogstaande normen te voldoen, zowel wat de kwaliteit van de mediators betreft, als wat de kwaliteit van het mediationproces betreft.

Wij adviseren daarom daar waar mediation ingezet wordt, deze te doen uitvoeren door MfN-registermediators. Zij werken volgens het reglement en de Gedragsregels van de Mediatorsfederatie Nederland. Ook voldoen zij aan toelatings- en opleidingseisen en zijn zij als enigen onder de mediators onderworpen aan klacht- en onafhankelijk tuchtrecht.

De MfN wil bepleiten om altijd, in elke fase, de mogelijkheid tot mediation te laten bieden.

In fase 1 zal dat zijn door het bestuursorgaan naast de andere informele mogelijkheden en in fase 2 zal dat zijn door het bestuursorgaan of de bezwaarcommissie als enige informele mogelijkheid. Tevens zou in de wet opgenomen kunnen dat als de burger mediation wenst, de overheid hieraan in beginsel meewerkt tenzij overwegingen van algemeen belang zich hiertegen verzetten. Dat is passend als bij voorbaat het commitment aan de zijde van de overheid wordt uitgesproken.

In de bezwaarprocedure zou dat aanbod gedaan kunnen worden meteen nadat het bezwaar is ingediend of ter hoorzitting door het bestuursorgaan of de bezwaaradviescommissie.

Art 7:1 b zou dan als volgt komen te luiden:

Artikel 7:1b

Een bestuursorgaan onderzoekt in overleg met de indiener van het bezwaar de mogelijkheden voor informele afdoening. Het bestuursorgaan wijst hierbij uitdrukkelijk op de mogelijkheid van mediation. (Eventueel, ter overweging: In de gevallen waarin de indiener voor mediation kiest neemt het bestuursorgaan daaraan deel tenzij overwegingen van algemeen belang zich hiertegen verzetten).

Nadat de beslissing op bezwaar (bob) genomen is, kan er nog beroep worden ingesteld bij de bestuursrechter. In het conceptwetsvoorstel wordt de mogelijkheid opgenomen van een tussenuitspraak van de bestuursrechter.

(Uit de MvT)

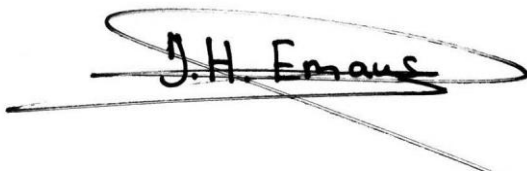
Het voorgestelde artikel 8:80a, eerste lid, onderdeel c, geeft de bestuursrechter de bevoegdheid om een tussenuitspraak te doen indien hij dit nodig acht om partijen een minnelijke oplossing van het geschil te laten bereiken.... *Hierbij kan bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, gedacht worden aan mediation.*

Wij zouden er voor willen pleiten om juist wel uitsluitend aan mediation te denken: de bestuursrechter behoort ook tot de Rechtspraak, en die verwijst

naar MfN-registermediators. Het lijkt ongewenst en ook onnodig om voor deze tak een uitzondering te maken, alleen al uit oogpunt van rechtsgelijkheid.

Met vriendelijke groet,

Mediatorsfederatie Nederland (MfN)

A handwritten signature in black ink that reads "J.H. Emaus". The signature is written in a cursive style and is enclosed within a large, loopy oval shape. A horizontal line is drawn across the signature, and a long, thin stroke extends from the bottom of the signature towards the left.

Judith Simon-Emaus
Directeur -bestuurder